

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ
(Зібрання І. Рудченка)

Летючий Корабель.

З 5-ю малюнками Ю. МАРАЛЕВОВСЬКОГО.


ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Українське Видавництво в Катеринославі.

Філія для Правобережної України.

Катеринослав — Кам'янець — Львів.

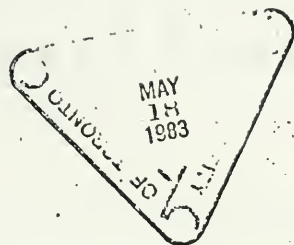
1920



Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ.
Видання 1916—1918 років, друковані в Катеринославі.

1. С. Русова: Національні відносини в Бельгії, 1916.
- 2.—4. А. Каченко: Переріа, оповідання, 1916. — Мандрівна на пороги, 1916. — Згадки про Сагайдачного, 1916.
5. Малин-Сібірзяк: Ноганий день Василя Івановича, оповідання для дітей назва 1916. Друго вид. — 1918.
6. Т. Романченко: Поезиї, 1916.
7. Корчак: Сказка, оповідання для дітей, переклад із польської мови, 1916.
8. М. Мандрика: Коротенька історія кредитної кооперації на Україні, 1917.
9. С. Русова: Чехія та її національно відродження, 1917.
10. Оповідання про дітей, переклад. Б., М. та Н. Грінченко, 1917.
11. Оповідання про хлопця, переклад. В. та М. Грінченки, 1917.
12. Оповідання про дівчат, переклад. М. та Н. Грінченки, 1917.
13. Про хлопця, що боровся в морем, переклад. В. Грінченко, 1917.
14. Про юнца, переклад. В. Грінченко, 1917.
15. Про малого Любоа Кошора, переклад. Н. Грінченко, 1917.
16. Про італійського хлопця Маріо, переклад. Н. Грінченко, 1917.
17. Малий писарь, переклад. М. Грінченко, 1917.
18. Про Настю-шпиду, переклад. М. Грінченко, 1917.
19. Про Доллі, переклад. В. Грінченко, 1917.
20. Про Едиту й владіа, переклад. В. Грінченко.
21. Д. Грінченко: Як жив український народ, 1917.
22. П. 23. Т. Шевченко: «Наборнянськ шпани, 1917. — Сон, 1917.
24. Джалет-Бам: Збірник віршів, пісень та приказок, 1917, 3 мал.
25. Малебто, діти! Книжка 1, 1917.
26. Д. Чередиченко: Захвисти для сонливих дітей улітку, 1917.
27. Українська граматка (бувар), 1917.
28. А. Каченко: На руїнах Січі, 1917.
29. М. Грінченко: Про виборче право, 1917.
30. Народні навч. ві вібрини Рудченка, в мал., 1917.
31. Леся Українка: Випроби, драматична поема, 1918.
32. І. Котляревський: Твори, новий збірник, 1918.
33. Т. Шевченко: Кобзарь, нове видання, 1918.
- 34.—35. Малин-Сібірзяк: Старий горобець, в мал. — Пригоди статечної миші, в мал., 1918.
36. В. Корченко: Запорозький клад, в мал., 1918.
37. Леся Українка: Стародавня історія східних народів, 1918.
38. С. Русова: Дошкільне виховання, 1918.
39. А. Каченко: Люстрована історія вілсьна запорозького, 1918.
40. Мобесса: Новий варіт, шкільний підручник, 1918, 4 делні миші видання.



1920

Друкарня Шпамера в Ллйцігу

Р. Кузьмич

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ
(Зі збірника І. Рудченка)

Летючий Корабель.

З 5-ю малюнками Ю. МАГАЛЕВСЬКОГО.

Українське Видавництво в Катеринославі.

Філія для Праваборотної України.

Катеринослав — Кам'янець — Ляльціг.

1920

PRINTED IN GERMANY

Був собі дід і баба, а в них було три сини: два розумних, а третій дурний. Розумних же вони їй жалують, баба їм що-неділі білі сорочки дає, а дурника всі лають, сміються в нього — а він, знай, на печі у просі в чорній сорочці, без штанців . . . Як дадуть, то й їсть; а ні, то він і голодує. Аж от прийшла чутка, що так і так: прилетів такий царський укав, щоб вібралися до царя на обід, і хто построи́ть такий корабель, щоб літав, і при́де на тім кораблі, за того царь дочку оддає.

Розумні браті й радяться: «Піти б, то, може, там де наше щастя закотилося!»

Порадилися, просяться в батька та в матері: «Підемо ми», кажуть, «до царя на обід: вагуби́ть — нічого не вагубимо, а, може, там де наше щастя закотилося!»

Батько їх умовлив, мати їх умовлив . . . Піі
«Піде́м, та й го́ді! Благослови́ть нас на дорогу.»

Старі — нічого робить, — взяли, поблагословили їх на дорогу; баба давала їм білих палиниць, спекла поросл, пляшку горілки дала, — пішли вони.

А дурень сидить на печі, та й собі проситься:

«Піду й я туди, куди брати пішли!» — «Куди ти, дурно, підеш?» каже мати, «там тебе й вовки з'їдять!» — «Ні», каже, «не з'їдять: піду!»

Старі в його зпершу сміялись, а то давай лаяти. Так ні! Вони бачать, що в дурнем, мовляв, зробивш! — та й кажуть: «Ну йди, та щоб ти вже й не вертався й щоб не признавався, що ти наш і син.» Баба дала йому торбу, наклала туди чорного черствого хліба, пляшку води дала й випровадила його в дому. Він і пішов.

Іде та йде, — коли зустрічає на дорозі діда: такий свий дідуган, борода зовсім біла, аж до поясу!

— Здорові, діду! — Здоров, сину!

— Куди йдете, діду?

А той каже: — «Ходжу по світу: в біді людей виручаю. А ти куди?» — До царя на обід.

«Хиба ти», пита дід, «умієш зробити такий корабель, щоб сам літав?»

— Ні, каже, не вмію! «То й чого ж ти йдеш?»

— А Бог його внас, — каже, — чого! Загубити — не вагую, а може там до моєї частки закотилося.

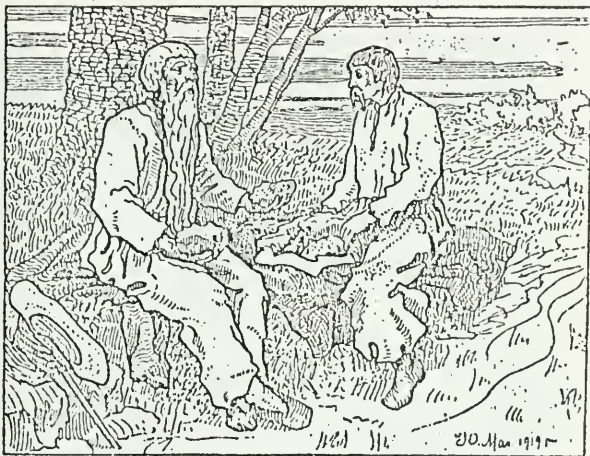
«Сідай же», каже, «та спочинеш трохи, по-полуднуємо. Виймай, що там у тебе в торбі!»

— Е, діусю, нема тут нічого, самий черствий хліб, що ви й не вкуєте. «Нічого, виймай!»

От дурень виймає — аж з того чорного хліба та такі стали палляниці білі, що він ізроду й не їв таких: сказано, як у панів.

— «Ну, що ж», — каже дід — «як його, не пивши, полуднувати? Чи немає там у тебе в торбі горілки?»

— Де б то вона в мене взялась! Б тільки води пляшка! «Виймай!» — каже,

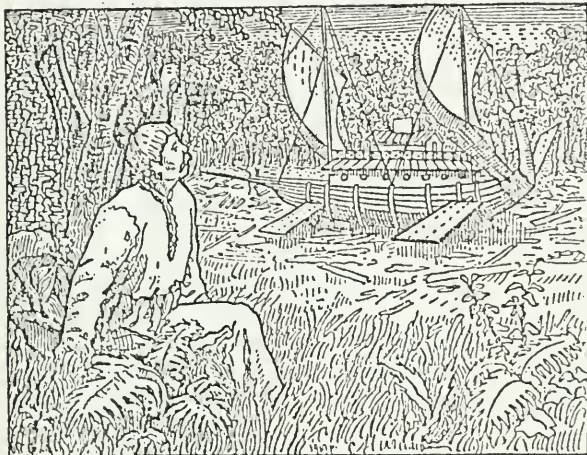


Він вийняв, покуштував — аж там така горілка стала!

«От, бач», каже дід: «як Бог дурнів жалус!»

От вони розіслали свитки на траві, посідали — давай полуднувати. Пополуднували гарненько, подякував дід дурневі за хліб, за горілку, та й каже:

«Ну, слухай сину: йди ж тепер ти в ліс та підійди до дерева та перехрестися тричі й ударь сокирою в дерево, а сам мерщій падай ниць і лежи, аж поки тебе хто не розбудить: тоді, каже, »тобі корабель збудується, а ти сідай на



нього й лети, куди тобі треба, по дорозі бери, кого б там не стрів.»

Дурень подякував дідові, й розпрощалися: дід пішов своєю дорогою, а дурень пішов у ліс.

От увійшов у ліс, підійшов до дерева, цюкнув сокирою, упав ниць — та й вискнув. Спав, спав . . . Коли це ва який там час чує — хтось

його будить: «Уставай, уже твоє щастя поспіло, вставай!»

Дурень прокинувся, коли гляне — аж стоїть корабель: сам золотий, щогли срібні, а паруси шовкові так і понадималися . . . тільки летіти! От він, не довго думавши, сів на корабель, той корабель внявся й полетів . . . Як полетів та й полетів нижче неба, вище землі — й оком не зглянеш!

Летів-летів, коли дивиться: припав чоловік на шляху до землі вухом та й слуха. Він і гукнув:

«Здорові, дядьку!» — Здоров, небоже!

«Що ви робите?»

— Слухаю, — каже, — чи вже позбірالیся до царя на обід люде.

«А хіба ви туди йдете?» — Туди.

«Сідайте зо мною, я вас підвезу.»

Той і сів. Полетіли.

Летіли-летіли, кози дивляться: іде чоловік шляхом — одна нога за вухо прип'язана, а на одній скаче.

«Здорові, дядьку!» — Здоров, небоже!

«Чого ви на одній нозі скачете?»

— Того, — каже, — коли б я одв'язав другу, то за одним ступнем увесь би світ переступив...

А я, — каже, — не хочу...

«Куди ж ви йдете?» — До царя на обід.

«Сідайте в нами.» — Добре.

Той сів; знов полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться: стоїть на до-
розі стрілець і приціляється в лука, а ніде не
видно ні птиці, нічого. Він крикнув:

»Здорові, дядьку! Куди ви цілітеся, що не
видно ні птиці, нічого?»

— То що, що не видно? То вам не видно, а
мені видно! . . . »Де ви її бачите?

— Ет! — каже, — там, за сто миль, сидить на
сухій грушці!

»Сідайте з нами!« Він і сів; полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться: іде чоловік і
несе за спиною повен мішок хліба.

»Здорові, дядьку!« — Здорові! »Куди ви йдете?»

— Іду, — каже, — добувати на обід хліба.

»Та в вас і так повен мішок!«

— Що тут цього хліба! Мені й на один раз
поснідати не стане!

»Сідайте з нами!« — Добре!

Сів і той; полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться: ходить чоловік
коло озера, мов чогось шукає:

»Здорові, дядьку!« — Здорові!

»Чого ви тут ходите?»

— Пити, — каже, — хочеться, та ніяк води
не знайду.

»Та перед вами ж цілісьеньке озеро, чому ви
не п'єте?»

— Ет, що тут цієї води! Мені й на один ковток
не стане . . .

»Так сідайте з нами!«

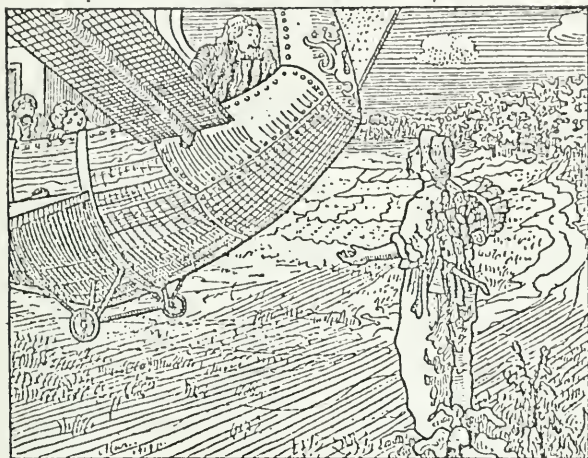
— Добре. Він сів, полетіли.

Летіли-летіли, коли глянуть, аж іде чоловік
у село й несе кузь соломи.

»Здорові, дядьку! Куди це несете солому?»

— У село, — каже.

»Отто! Хіба в селі нема соломи?»



— Є, — говорить, — та не така!

»А хіба це яка?»

— А така, — каже, — що яке б душе літо
не було, а тільки розкидай цю солому, то враз,
де не візьметься мороз і сніг:

»Сідайте з нами!»

Той сів, і полетіли далі.

Летіли-летіли, коли дивляться: іде чоловік у ліс і несе в'язку дров за плечима.

»Здоров, дядьку!« — Здоров!

»Куди ви дрова несете?« — У ліс.

»Отто! Хіба в лісі нема дров?«

— Чому нема? Є, — говорить, — та не такі.

»А які ж?«

— Там, — каже, — прості, а це такі, що як тільки розкидав їх, так зараз, де не візьметься військо перед тобою!

»Сідайте в нами!«

І той згодився; сів таї полетіли.

Чи довго вони летіли, чи недовго, а прилітають до царя на обід. А там серед двору столи понаставляні, понакривані, бочки меду та горілки повикочувані; пшій, душе, йж, душе, чого набажасні! А людей, — сказано, — півцарства зійшлося: і старі, і малі, і панш, і багаті, і старці убогі. Як на ярмарку. Дурешь прилетів із товариством на тім кораблі, спустився в царя перед вікнами, повиходили вони в кораблі й пішли обідать.

Царь дивиться в вікно — аж щось прилетіло на золотім кораблі. Він ласесві й каже: »Піди спитай, хто там золотим кораблем прилетів!« Лаксєй пішов, подивився, — приходить до царя: »Яксьє, каже, мужва обідрана!« Царь не вірить: »Як, каже, можна, щоб мужики на золотім кораблі прилетіли! Ти, мабуть, не допитався.« Взяв та й пішов сам між люде:

— Хто, — пита, — тут на цім кораблі прилетів?
Дурень виступив: «Я!» каже.

Царь як подивився, що в нього свиточка — латка на латці, штанці — коліна повилазили, то аж за голову взявся: «Як таки, щоб я свою дитину та за такого холона видав!»



Що його робить? І давай йому загадки загадувати.

— Пиди, — каже на лакея — скажи йому, що хоч він і на кораблі прилетів, а як не добуде води живучої й цілющої, поки люде пообідають, то не то царівни не оддам, а оце меч — а йому голова з плеч!

Лакей і пішов.

А слухало й підслухав, що царь казав, та й розказав дурневі. Дурень сидить на лаві (такі лави кругом столів пороблено) та й журиється: не їсть, не п'є?

Скороход побачив: — Чому ти, — пита, — не їси!

»Де вже мені їсти! . . . і в пельку не йде . . .«

І розказав — так і так: »Загадав мені царь, щоб я, поки люде пообідають, добув води живучої й цілющої . . . Як я її добуду?«

— Не журись! Я тобі достану!

»Ну, гляди!«

Приходить лакей, дає йому царський приказ; а він уже давно знає, як і що. »Скажи«, гопорить, »що принесу!«

От лакей і пішов.

А Скороход одвизав ногу від вуха, та як махнув — так в одну мить і набрав води живучої й цілющої. Набрал, утомивсь . . . »Ще«, дума, »поки обід, вернуся, а тепер слду під млинном, одпочину трохи.«

Сів та й заснув. Люде уже обід кінчають, а його нема. Дурень сидить ні живий, ні мертвий. »Пропав!« думає.

Слухало взяв приставив до землі вухо — давай слухати. Слухав-слухав: »Не журись!« каже: »під млинном спить, вражий син!«

— Що ж ми будемо тепер робити? — каже дурень: як-би його збудити?

А Стрілець каже: «Не бійся: я збуджу!» От, як нап'яв лук, як стрельне — як торохне стріла в млин, аж тріски полетіли . . . Скороход прокинувся — мерщій туди! Люде обід тільки що кінчають, а він приносить ту воду.

Царь, що робити? Ну загадувати другу загадку: — Піди, — каже, — на лакея, скажи йому: як ізвість із своїм товариством за одним разом шість пар волів жарених і сорок пічок хліба, тоді, — каже, — оддам мою дитину за нього; а не взість — то от: мій меч — а йому голова з плеч!

Слухало й підслухав та й розказав дурневі. «Що ж мені тепер робити? Я й одного хліба не звім!» каже дурень та й знов важурився — аж плаче.

А Об'їдайло й каже: «Но плач, я за вас усіх поїм, і ще буде й трохи.»

Приходить лакей: так і так. «Добре», каже, «нехай дають!»

От нажарили дванацять биків, напекли сорок пічок хліба. Об'їдайло як зачав їсти — усе дочиста поїв, ще й просить: «Ех», каже, «мало! Хоч би ще трошки дали . . .»

Царь бачить, що він такий — знову загадав загадку: щоб сорок сорокових кухов води випили за одним духом і сорок сорокових кухов вина, — а не вип'є: «мій меч — йому голова з плеч!»

Слухало підслухав — розказав; дурень плаче. «Не плач!» каже Обпивайло: «Я, каже, сам вип'ю, ще й трохи буде.»

От викотили їм по сорок сорокових води й вина; Обпивайло як увяв пити: всі до каплі видув, ще й підеміює. »Ех«, каже, »мало! Хоч би ще трохи — ще б випив!»

Потім того царь бачить, що нічого в нїм не вдіє, та дума: »Треба його, пражого сина, во світа вести, а то він мою дитину запакує!»

От і посилає до дурня лакея: »Піди скажи, що кавав царь, щоб перед вінцем у баню сходив.»

А другому лакеєві загадує, щоб пішов сказав, щоб баню чугунну напалили: »Там він сякий-такий зжариться!» Грубник потопив баню — так і палить: самого чорта, мовляв, можна вжарити!

Сказали дурневі. От він іде в баню, а за ним слідком іде Морозько в соломю. Тільки що ввійшли вони в баню, аж такий жар, що не можна! Морозько розкинув соломю — й одразу так так стало холодно, що дурень насплу облився, та швидче на піч, та там і заснув, — бо намервся таки добре! Вранці одишляють баню, думають — тільки з його попільце зостався, — аж він лежить на печі; вони його й збудили: »Оце«, каже, »я міцно спав!» Та й пішов із бані.

Доложили цареві, що так, мов, і так: на печі спав, і в бані так холодно, наче цілу віму не топлено. Царь васмутився дуже: що його робить? Думає-думає, думає-думає... »Ну«, каже, »як доставе мені на ранок полк війська, то

вже дам свою дочку за його, а не достане, то от: мій меч — йому голова з плеч!» А сам дума: «Де таки простому мужикові полк війська добути? Я царь, та й то!» «От і оддав приказ.

Слухало й підслухав — і розказав дурневі. Дурень знову сидить та й плаче: «Що мені тепер робити на світі? Де я того війська добуду?» Іде на кдрабель, та до товариства: «Ой, виручіть, братця! Виручали не один раз з бідн, і тепер виручіть! А то — пропав я на світі!...»

— Не плач! — каже той, що ніс дрова, — я тебе виручу.

Приходить слуга: «Казав, — каже, — царь, як поставиш на завтра на ранок цілий полк війська, — тоді твоя царівна!» «Добре, зроблю!» — каже дурень. «Тільки», каже, «скажи цареві, як не віддасть ще й тепер, то я його війною повоюю й силою царівну візьму.»

Уночі повів товариш дурня в поле й поніс в собою в'язку дров. Як почав ті дрова розкидати як почав розкидати, то що кине — то й чоловік, що кине — то й чоловік! І такого війська набралось, Госноди! На ранок прокидається царь — аж чує: грають. Він пита: «Що там так рано грає?» — «То», кажуть, «той своє військо муштрує, що на золотім кораблі прилетів.» Царь тоді бачить, що нічого, та звелів його покликати до себе.

Приходить лакей, просить. А дурень такий став, що його й не пізнали: одяга на ньому так

і сяс: шапочка рогата золота; а сам такий гарний, що Боже! Веде він своє військо, сам на воронім коню попереду, ва ним старшина, Підступив під дворець:
»Стій!» — крикнув.

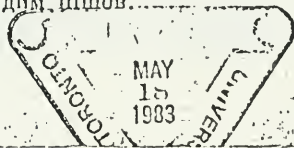


Військо у лаву стало — як перемите! Він пішов у дворець; царь його обнімає, цілує:

»Сідай, мій зятю, любий!»

Вийшла й царівна; як побачила — аж засміялась: який у неї гарний чоловік буде!

От їх швидко й повінчали, такий бенкет вадали, що аж до неба дим пішов.



УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ

Філія для Правобережної України.

Видання, друковані у Відні (у 1919 році):

1. А. Кошечко: Борці за правду; історично оповідання, видання 4-те.
2. А. Кошечко: Під Торсуном, історична повість, видання 3-тє.
3. А. Кошечко: Славіні побратими, історично-оповідання, видання 5-те.
4. А. Кошечко: Кость Гордієнко-Головко, останній лицарь Запорозький, видання 8-тє.
5. А. Кошечко: З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва в часі військових Запорозької Січі, видання 8-тє.
6. А. Чувпівський: Козацька невеста, оповідання в народній старовині, 2-те видання.
7. В. Корнієнко: Запорозький плач, пісня, з 10-ма малюнками І. Стебана.
8. Мамин-Сібірjak: Три оповідання, з 10-ма малюнками Погрібнича-п. Магалерського.
9. М. Сібіряк (в шпигунській книжечці) кілька оповідань (впрямую одбитими).
9. Старий корець, 3-тє видання, в 5-ма мал. М. Погрібнича.
10. Пригоди статечної жінки, 3-тє видання в 7-ма мал. М. Погрібнича. (Переклад учнів 4 класи І. Катеринославської Української Гімназії.)
11. Поганя вень Василія Івановича, 4-тє видання в 7-ма мал. Ю. Магалерського.
12. Назки Газда, перенас в німецькій морі під редакцією І. Труби.
13. Частина перша, друге видання, в 86-ма малюнками.
14. Частина друга, друге видання, в 82-ма малюнками.
14. Назки Бекштайна, перенас в німецькій морі під загальною редакцією І. Труби, частина друга. Друге (новітє) видання, в 64-ма малюнками.
15. С. Русова, Серед рідної природи, обірки оповідань, з малюнками Ю. Русова.

Видання, друковані у Льдвдвдвдв (з липня 1920)

1. Т. Шевченко: Кобзарь, повне народне видання в 1 томі, в повнітєнніх примітках та під редакцією д-ра В. Сімовича, в перекладі і біографією поета.
2. Прина, Українська граматика б читальною, IV, перероблено видання в усіма пошми малюнками (поло 60) Ю. Магалерського (в долі для учителя), друк. в дорученні Міністерства Народньої Освіти У. П. Р.
3. М. О. Новиківський: Історія Греції та Риму, для школи в 8 томах, в 46 малюнками в 8 томах, друк. в дорученні Міністерства Народньої Освіти У. П. Р.
4. Українська література (з обірки Рудзінської), вид. II, в 42 малюнками в 10-ма мал.

Одбитими в цього обірки

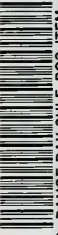
1. Русь-Мати, Брат і сестра в Асі, в 8-ма мал.
2. Лепючий корабель, в 5-ма мал.
3. Царівна-осаба, в 5-ма мал.
4. Гордий Царь, Про царівку Леана, та Чортів бочку, в 5-ма мал.
5. Палочка Ясет, Пригода під неправа, в 4-ма мал.
6. Убогий та багатий і Діка-чорнякка, Безпачасний Ночидя в розумі, в 10-ма мал.

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

GR
203
U5L48
1920A
C.1
ROBA

UTL AT DOWNSVIEW



D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 08 21 05 019 3